



SaferInternet4Kids.gr

www

ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ



ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η δύναμη των λέξεων



Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η δύναμη των λέξεων Μαθαίνω να μιλώ με σεβασμό και καλοσύνη στο διαδίκτυο

Ηλικιακή ομάδα: Α'-Δ' Δημοτικού

Διάρκεια: 45'

Μαθησιακοί Στόχοι

Επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες στο τέλος να μπορούν να:

1. Αναγνωρίζουν ότι οι λέξεις έχουν δύναμη και επηρεάζουν τα συναισθήματα των άλλων.
2. Μετασχηματίζουν αρνητικές λέξεις/εκφράσεις σε θετικές.
3. Κατανοούν ότι και στο διαδίκτυο τα λόγια μπορούν να πληγώσουν.
4. Επιλέγουν τρόπους υπεύθυνης και ασφαλούς αντίδρασης σε περιστατικά διαδικτυακού εκφοβισμού.
5. Εκφράζουν τα συναισθήματά τους και αναστοχάζονται για τη δύναμη των λέξεων.

Αφόρμηση

Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά το μάθημα με ένα μικρό «πείραμα επικοινωνίας».

Λέει την ίδια φράση με δύο διαφορετικούς τρόπους — αλλάζοντας τόνο φωνής, στάση σώματος και έκφραση προσώπου.

Παραδείγματα:

«Σε ακούω!» (με θυμό, σταυρωμένα χέρια, συνοφρυωμένο βλέμμα) vs «Σε ακούω!» (ήρεμα, με χαμόγελο, με τόνο υποστήριξης).

«Έλα εδώ!» (απότομα, κοιτάζοντας αλλού) vs «Έλα εδώ» (ήρεμα, ευγενικά).

«Μπράβο!» (ειρωνικά, με ανασήκωμα φρυδιών) vs «Μπράβο!» (με χαμόγελο και ενθουσιασμό).

Συζήτηση στην ολομέλεια:

- Πώς ένιωσες όταν άκουσες την πρώτη εκδοχή;
- Και πώς ένιωσες στη δεύτερη;
- Τι άλλαξε; Ήταν ίδιες οι λέξεις;

Στόχος: Να συνειδητοποιήσουν ότι οι ίδιες λέξεις μπορούν να προκαλέσουν διαφορετικά συναισθήματα, ανάλογα με τον τόνο της φωνής, τη στάση του σώματος και την έκφραση του προσώπου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα δραστηριότητας:

- ⇒ Ενεργή συναισθηματική συμμετοχή.
- ⇒ Ανάκληση προσωπικών εμπειριών επικοινωνίας.
- ⇒ Δημιουργία κινήτρου για περαιτέρω διερεύνηση.

Δραστηριότητα 1

Στοχος: Να αναγνωρίσουν με βιωματικό τρόπο τις διαφορές μεταξύ λέξεων/φράσεων που ενθαρρύνουν ή/και που πληγώνουν.

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει φτιάξει με χαρτόνι ένα σύννεφο και έναν ήλιο και τα στερεώνει δίπλα δίπλα στον πίνακα.

Για τα μικρότερα παιδιά (Α' και Β' Δημοτικού) ο/η εκπαιδευτικός κόβει τις λέξεις/φράσεις που βρίσκονται στο *Παράρτημα*. Κάθε παιδί παίρνει από μια κάρτα και ανάλογα το περιεχόμενο αν είναι θετικό ή αρνητικό το κολλάει είτε στο σύννεφο είτε στον ήλιο.

Τα μεγαλύτερα παιδιά (Γ' και Δ' Δημοτικού) εργάζονται ομαδοσυνεργατικά και δημιουργούν μόνα τους αρνητικές και θετικές λέξεις ή φράσεις τις οποίες γράφουν σε ένα sticky note και το κολλούν είτε στον ήλιο είτε στο σύννεφο.

Παρακολουθούν όλοι μαζί το βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=8ZQeSPnEMgs>

Συζήτηση στην ολομέλεια:

- Τι αισθάνεσαι όταν ακούς λέξεις/φράσεις από τον ήλιο; Όταν ακούς εκείνες από το σύννεφο;
- Αν πω «Μπράβο» με ειρωνικό τόνο, πού πάει;
- Αν πω «Καλή τύχη»; Μπορεί να είναι ειρωνικό;

Για μεγαλύτερα παιδιά:

- «Τι γίνεται αν η φράση είναι σωστή αλλά ο τρόπος πληγώνει;»
- «Μπορεί να αλλάξει το νόημα αν μπει σε μήνυμα/chat;»

Δραστηριότητα 2

Στόχος: Να συνδέσουν οι μαθητές/τριες τη δύναμη των λέξεων με το διαδίκτυο και να γνωρίσουν τον όρο «διαδικτυακός εκφοβισμός».

Στο σημείο αυτό ο/η εκπαιδευτικός δείχνει στους/στις μαθητές/τριες το βίντεο «Εκφοβισμός στο διαδίκτυο με λόγια απλά» και εισάγει στην έννοια του cyberbullying: <https://www.youtube.com/watch?v=SbMVvUcMFZO>

[Ορισμός εκφοβισμού & διαδικτυακού εκφοβισμού: «Εκφοβισμός είναι όταν κάποιος πληγώνει σκόπιμα και ξανά και ξανά άλλον με λόγια ή πράξεις. Όταν αυτό γίνεται στο διαδίκτυο, με μηνύματα, φωτογραφίες ή σχόλια, λέγεται διαδικτυακός εκφοβισμός.»]

Συζήτηση στην ολομέλεια:

- Έχει τύχει ποτέ να ακούσεις ή να διαβάσεις κάτι που σε στενοχώρησε;
- Αν κάποιος σου γράφει κάτι άσχημο στο κινητό ή σε παιχνίδι, πώς θα νιώσεις;
- Μπορεί κάποιος να πληγώσει κάποιον άλλον χωρίς να είναι μπροστά του, μόνο με ένα μήνυμα;
- Πώς λέγεται αυτό όταν συμβαίνει ξανά και ξανά ή σε ομάδες στο διαδίκτυο;
- Αν δεις κάποιον να στενοχωριέται από κάποιο μήνυμα, πώς μπορείς να τον βοηθήσεις;
- Τι θα έγραφες εσύ για να κάνεις κάποιον να νιώσει καλύτερα;

Δραστηριότητα 3

Στόχος: Να εφαρμόσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη νέα γνώση μετατρέποντας αρνητικά λόγια σε θετικά, να δείχνουν ενσυναίσθηση σε δύσκολες καταστάσεις και να γνωρίζουν πώς να αντιδράσουν με ασφάλεια αν δουν ή δεχθούν άσχημα λόγια (στο σχολείο ή στο διαδίκτυο).

Θεατρικό παιχνίδι

- ⇒ Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες (2–3 άτομα).
- ⇒ Κάθε ομάδα παίρνει μία «αρνητική φράση» από το *Παράρτημα 1* και πρέπει να σκεφτεί πώς θα την αλλάξει ώστε να γίνει θετική ή ενθαρρυντική.
- ⇒ Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει να σκεφτούν φράσεις όπως:
 - «Δεν σε θέλω στο παιχνίδι» → «Έλα κι εσύ μαζί μας!»
 - «Πάλι έχασες!» → «Δεν πειράζει, την επόμενη φορά θα τα καταφέρεις!»
 - «Δεν ξέρεις τίποτα!» → «Θες να το κάνουμε μαζί;»
 - «Η ζωγραφιά σου είναι άσχημη» → «Έχει ωραία χρώματα! Θες να τη φτιάξουμε παρέα;»
- ⇒ Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη σκηνή της δύο φορές:
 1. Μία φορά όπως ήταν αρχικά (με την αρνητική φράση),
 2. και μία φορά με τη θετική απάντηση.

Τα παιδιά ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν διάφορες εκφράσεις και κινήσεις με το σώμα τους για να δείξουν τη διαφορά στα συναισθήματα.
- ⇒ Μετά από κάθε μικρή «παράσταση», ο/η εκπαιδευτικός ρωτά:
 - Πώς νιώσατε όταν ακούσατε την πρώτη φράση;
 - Και πώς νιώσατε στη δεύτερη;
 - Τι άλλαξε;
 - Ποια από τις δύο εκδοχές θα θέλατε να ακούτε κάθε μέρα;

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στόχος: Να εκφράσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τι έμαθαν για τη δύναμη των λέξεων και ποιες στάσεις θα προσπαθήσουν να εφαρμόσουν στο μέλλον (στο σχολείο και στο διαδίκτυο).

Ο/Η εκπαιδευτικός φτιάχνει με χαρτόνι ένα μεγάλο δέντρο και το στερεώνει στην πόρτα της τάξης. Κάθε παιδί παίρνει ένα φύλλο χαρτιού σε σχήμα φύλλου ή καρδιάς και γράφει (ή τα μικρότερα παιδιά υπαγορεύουν) μια φράση-μήνυμα που θα κρατήσει από το μάθημα. Μπορεί να είναι κάτι που έμαθε, κάτι που θα ήθελε να θυμάται ή να εφαρμόσει.

Ενδεικτικές φράσεις:

- «Θέλω να χρησιμοποιώ λέξεις που δίνουν χαρά».
- «Θα σκέφτομαι πριν γράψω κάτι στο διαδίκτυο».
- «Θα βοηθάω όποιον βλέπω να τον κοροϊδεύουν».

Επέκταση

«Καμπάνια καλών λέξεων» στο σχολείο.

Τα παιδιά ετοιμάζουν «καρτελάκια ευγένειας» με θετικές φράσεις και τα κρεμούν στους τοίχους ή τα αφήνουν στα θρανία άλλων μαθητών (π.χ. «Να έχεις μια όμορφη ημέρα», «Χαίρομαι που είσαι φίλος/η μου», «Μαζί τα καταφέρνουμε καλύτερα!» κ.α.).

Τα «καρτελάκια ευγένειας» λειτουργούν ως μικρή καθημερινή υπενθύμιση ότι οι λέξεις έχουν δύναμη, αλλά μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε για καλό!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μπράβο, το προσπάθησες!	Μου άρεσε η ζωγραφιά σου.
Ξέρω ότι μπορείς!	Ευχαριστώ που περίμενες τη σειρά σου.
Θες να σε βοηθήσω;	Μπορείς να μου δείξεις πώς το έκανες;
Καλή ιδέα, να τη δοκιμάσουμε!	Μαθαίνεις κάθε μέρα και γίνεσαι καλύτερος!
Σε ευχαριστώ που με βοήθησες.	Τέλειο αυτό που έφτιαξες!
Έλα μαζί μας, έχει χώρο για όλους!	Είσαι καλός/καλή φίλος/φίλη!
Δεν πειράζει αν χάσουμε, αρκεί να παίξουμε δίκαια.	Μου άρεσε πολύ το σχόλιό σου!
Ωραία πάσα!	Μοιράζομαι το βίντεό σου γιατί με έκανε να χαμογελάσω!
Μου άρεσε που μοιράστηκες τα παιχνίδια σου.	Σε πιστεύω! Μπορείς να τα καταφέρεις!
Ας ξαναπροσπαθήσουμε μαζί!	Ευχαριστώ που με άκουσες.
Πολύ ωραία απάντηση!	Δεν πειράζει αν έκανες λάθος — έτσι μαθαίνουμε!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δεν σε θέλω εδώ.	Μίλα πιο λίγο!
Δεν τα καταφέρνεις ποτέ.	Πάλι λάθος έκανες.
Άσε με ήσυχο.	Κανείς δεν σε θέλει δίπλα του.
Δεν θέλω να είμαι φίλος σου.	Δεν ξέρεις τίποτα.
Δεν σε βάζουμε στην ομάδα.	Χαχα, τι άσχημη φωτογραφία!
Έχασες πάλι!	Μη γράφεις, δεν μας νοιάζει.
Δεν ξέρεις να παίζεις.	Σταμάτα, είσαι ενοχλητικός/η.
Μην αγγίζεις τα πράγματά μου.	Δεν θέλω να κάτσω δίπλα σου.
Φύγε από εδώ!	Πάντα τα κάνεις όλα λάθος.
Η ζωγραφιά σου είναι άσχημη.	Δε με νοιάζει τι λες.
Πολύ ωραία απάντηση!	Θα το πω σε όλους για να γελάσουμε.



Οι λέξεις έχουν δύναμη
και μπορούμε να τις
χρησιμοποιούμε για καλό!